

چهار روز

صندوق توسعه با شرکت نفت؟

مهدی غضنفری، رئیس هیأت‌عامل صندوق توسعه ملی پیشنهاد داد دولت و وزارت نفت در قبال بدهی‌های خود، برخی میادین نفتی و گازی را در اختیار صندوق قرار دهند تا هم بازپرداخت بدهی‌های دولتی آغاز شود، هم صندوق توان خود برای سرمایه‌گذاری در بالادست نفت را با کمک سایر بخش‌های اقتصادی و ازجمله بخش خصوصی به منصفه ظهور برساند.

آنچه که این مقام دولتی گفته، درصورت تحقق ممکن است مطالبات دیگری را از دیگر طلبکاران دولت و وزارت نفت در پی داشته باشد و به‌طور مثال بانک‌ها هم می‌توانند اعلام کنند در قبال طلبشان از وزارت نفت اختیار برخی چاه‌های نفت و گاز را در اختیار بگیرند. چنین ایده‌ای اگر چه در ظاهر می‌تواند جذاب و قابل دفاع باشد، اما در این صورت صندوق توسعه ملی عملاً به جای سرمایه‌گذاری، به شرکتی شبیه شرکت ملی نفت تبدیل خواهد شد و حال باید پرسید که بنگاهداری صندوق توسعه ملی تا چه اندازه منطقی است؟

اگر منظور مهدی غضنفری تبدیل دلارهای صندوق توسعه ملی به ثروتی برای نسل حاضر و آینده باشد، بهتر آن است که الگوی حکمرانی صندوق تغییر و از ماهیت وام‌دهنده به دولت به سرمایه‌گذار برای مردم تبدیل شود.

در چنین الگوی حکمرانی بدیهی است که شهروندان خود بهترین مدافع حقوق و سرمایه خود در صندوق توسعه ملی خواهند بود. فراموش نکنیم که صندوق توسعه ملی قفل دولت‌ها نیست بلکه امانتی است نزد حاکمیت برای ثروت‌آفرینی برای نسل حاضر و آینده. بنگاهداری این صندوق تنها به ماهیت آن اسبب می‌زند. امدامان باشد که میدان‌های نفت و گاز حتی در اختیار شرکت ملی نفت هم قرار ندارد و این شرکت مالک نیست، هر چند به حیات خلوت و تأمین‌کننده بودجه دولت‌ها تبدیل شده است. نگذارید صندوق توسعه ملی هم مثل شرکت ملی نفت شود.

نقد خیر

روز کامیون‌داران

خبر: نشست کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی روز دوشنبه بر گزار و چالش‌ها و مشکلات کامیون‌داران با حضور مسئولان وزارت‌خانه‌های صنعت، معدن و تجارت، راه و شهرسازی و نفت و همچنین مدیران عامل گروه صنعتی ایران خودرو و گروه خودروسازی سایپا مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

نقد: اگر کامیون‌داران یا هر صنف دیگری مشکلی داشته باشند، به‌یقین بهترین راهکار برای بررسی این مشکلات و ارائه راهکار برای آنها، تعامل با خود صنف مربوطه است. بر همین اساس به‌نظر می‌رسد برگزاری نشست بررسی مشکلات کامیون‌داران بدون حضور نمایندگان آنها نمی‌تواند بهترین نتیجه را به همراه داشته باشد. چالش کامیون‌داران در حوزه وزارت صنعت، گمرانی، ترابری و لوازم‌پدکی و کمبود روغن‌موتور معتبر و باکیفیت در شبکه توزیع است که بااحتمال زیاد در این جلسه با قول مساعد برای حل این مشکلات از فهرست خط خواهد‌خورد. همچنین این صنف در حوزه وزارت راه از بی‌کیفیتی جاده‌ها و باج‌خواهی پایانه‌های حمل‌ونقل انتقاد دارند که بحتمل ایسن دو چالش نیز وعده پیکبری خواهدند گرفت. از سوی دیگر کامیون‌داران از میزان تخصیص سوخت از شرکت‌کالایش و بخش معترض هستند که در این موضوع نیز با گره خوردن ماجرا به سامانه سپیاد و… لاینحل باقی خواهد ماند. در این میان خودروساز بزرگ نیز که کامیون‌داران آنها را به سنگ‌اندازی در واردات کامیون متهم می‌کنند نیز وعده‌افزایش تولید کامیون و واردات‌کننده خواهند داد که جوابی تکراری برای کامیون‌داران است. اگر نمایندگان صنف کامیون‌داران به این جلسه دعوت شوند، راه‌فر از مسئولیت بر سایر مدعوین بسته خواهد شد.

خودکفایی کشاورزی با صیانت از منابع آبی؛ دولت و مجلس کدام راهبرد را برای ارتقای بهره‌وری مصرف آب کشاورزی انتخاب می‌کنند؟ تازه‌ترین آمارهای رسمی از وضع مصرف آب در بخش کشاورزی ایران نشان می‌دهد‌الگوی کشت سنتی در تولید محصولات کشاورزی باعث‌تشدید تنش آبی در ایران شده است. از همین رو ضرورت دارد تا ساختار حاکم بر مصرف آب در بخش کشاورزی متناسب با منابع آبی مورد تجدیدنظر اساسی قرار گیرد.

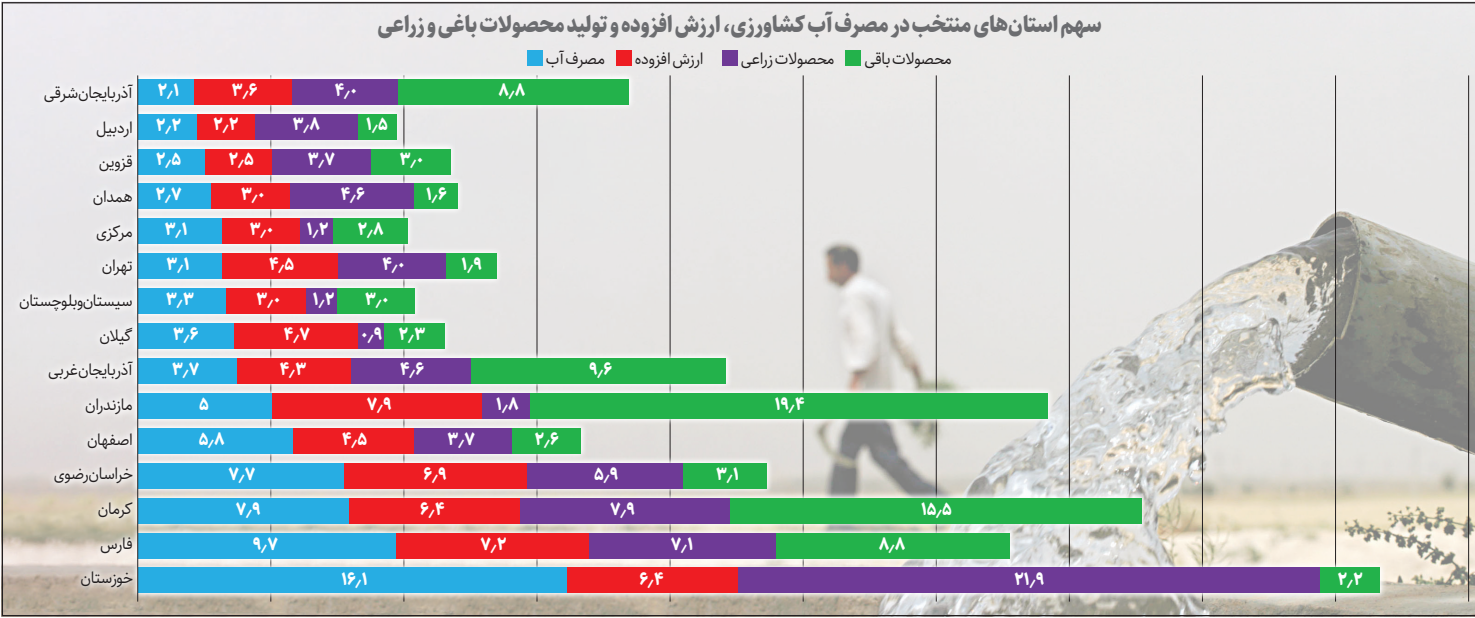
به گزارش همشهری، براساس اعلام مرکز آمار ایران از اردص از آب مصرف شده در بخش کشاورزی ایران در سال گذشته به ۵ استان خوزستان، فارس، کرمان، خراسان رضوی، اصفهان، مازندران، آذربایجان غربی، گیلان، سیستان و بلوچستان، تهران، مرکز، همدان، قزوین، اردبیل و آذربایجان شرقی اختصاص داشته است.

این گزارش نشان می‌دهد سهم استان خوزستان از کل آب مصرفی بخش کشاورزی ۱۶.۱ درصد بوده درحالی‌که سهم این استان از ارزش افزوده بخش کشاورزی در سال گذشته فقط ۴.۴ درصد بوده که دلیل اصلی این میزان مصرف بالای آب ناشی از تولید محصولات زراعی عمدتاً گندم و برنج بوده به‌نحوی که ۲۱.۹ درصد از کل محصولات زراعی تولیدی سال گذشته به این استان اختصاص داشته و استان یادشده فقط ۲.۲ درصد از محصولات باغی ایران را تولید کرده است.به‌نظر می‌رسد درصورت تجدینظر در ساختار بخش کشاورزی این استان و تشویق بهره‌برداران بخش کشاورزی به استفاده پهنه از آب، سرمایه‌گذاری برای نوسازی اقتصاد کشاورزی و همچنین تغییر الگوی کشت بتواند تا اندازه زیادی از مصرف آب بخش کشاورزی کم کند. این گزارش می‌افزاید: در رتبه دوم جدول مصرف

آب در بخش کشاورزی، استان فارس با سهم ۹.۷ درصدی قرار دارد. این استان ۷.۲ درصد از ارزش افزوده بخش کشاورزی در سال گذشته را به‌خود اختصاص داده است. کشاورزان استان فارس ۷.۱ درصد از محصولات زراعی را در ۸.۸ درصد محصولات باغی را در سال گذشته تولید کرده‌اند. استان کرمان دیگر استانی است که در رتبه سوم از حیث مصرف آب بخش کشاورزی با سهم ۷.۹ درصد قرار دارد. این استان ۶.۴ درصد از ارزش افزوده بخش کشاورزی را ایجاد کرده، سهم استان کرمان از تولید محصولات زراعی ۷.۹ درصد و تولید محصولات باغی ۱۵.۵ درصد برآورد شده است.

مرکز آمار ایران می‌گوید: کشاورزان استان خراسان رضوی ۷.۷ درصد آب بخش کشاورزی ایران را در سال گذشته مصرف کرده‌اند. سهم آنها از یک اقتصاد کشاورزی ایران ۶.۹ درصد و از کل تولیدات محصولات باغی ۳.۱ درصد و محصولات زراعی ۵.۹ درصد بوده است. کشاورزان اصفهانی در سال گذشته ۵.۵ درصد از ارزش افزوده بخش کشاورزی

اقتصاد

همشهری از چالش آینده اقتصاد ایران پرده برداری می‌کند

جغرافیای مصرف آب در کشاورزی

داده‌های مرکز آمار ایران نشان می‌دهد آژیر قرمز آبی در اقتصاد کشاورزی به صدا در آمده است

را با مصرف ۵.۸ درصد آب به‌خود اختصاص داده‌اند و سهم استان یادشده از محصولات باغی ۳.۱ درصد و محصولات زراعی ۳.۷ درصد بوده است.

صدرنشان تولید محصولات باغی

این گزارش می‌افزاید: آ استان مازندران، کرمان، آذربایجان غربی و شرقی به‌ترتیب بیشترین تولید محصولات باغی ایران در سال گذشته را به‌خود اختصاص داده‌اند. به‌گونه‌ای که استان مازندران با مصرف ۵درصد آب بخش کشاورزی ۹.۴ درصد از محصولات باغی را تولید کرده و سهم این استان از ارزش افزوده کشاورزی ایران هم ۷.۹ درصد بوده است. بهره‌برداران و کشاورزان استان آذربایجان شرقی در سال گذشته ۳.۷ درصد آب مصرف شده در بخش کشاورزی را مصرف کرده‌اند و سهم آنها از تولید محصولات باغی پس از کرمان به نسبت ۱۵.۵ درصدی، ۹.۶ درصد و از محصولات زراعی ۴.۶ درصد بوده و ۴.۳ درصد کل کینک اقتصاد کشاورزی ایران سهم استان یادشده بوده است.

مصرف ۸۲ میلیارد مترمکعب آب	تولید محصولات باغی ۱۲۹۰۲ هزار تن	مقدار آب مصرف شده ۸۲ میلیارد مترمکعب
جمعیت ایران ۸۴۰۵۵ هزار نفر	ارزش افزوده بخش کشاورزی ۷۵۴۸ هزار ریال	سرنانه مصرف آب کشاورزی هر ایرانی ۹۷۶ مترمکعب
تولید گوشت قرمز در کشتارگاه‌های رسمی ۶۲۵ هزار تن	تعداد بهره‌برداران بخش کشاورزی ۴۰۱۶ هزار بهره‌بردار	تولید گوشت طیور ۲۱۸۸ تن هزار
مقدار تولید شیر ۸۳۶۴ هزار تن	جمعیت شاغل در بخش کشاورزی ۳۰۲۲۷ هزار نفر	تولید آب‌انبار پرورشی ۱۷۶ هزار تن
	تولید محصولات کشاورزی ۵۷۴۵۱ هزار تن	

تأخیر جایز نیست

به گزارش همشهری، سیاست خود کفایی در تولید محصولات استراتژیک کشاورزی بدون توجه به وضع منابع آبی یک رنگ خطر جدی برای آینده به شمار می‌رود.از همین رو در سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه، تأکید بر تأمین امنیت غذایی و تولید حداقل ۹۰ درصد کالاهای اساسی و اقلام غذایی در داخل با حفظ و ارتقای ذخایر ژنتیک و منابع آبی و افزایش سطح سلامت و ایمنی مواد غذایی تأکید شده است به همین دلیل یکی از ماموریت‌های مجلس و دولت در سال آینده دست‌کم این است که الگوی کشت کشاورزی را با توجه به مزیت‌های منطقه‌ای و منابع آبی و با اولویت‌بخشی به تولید کالاهای راهبردی کشاورزی اصلاح کنند. افزون بر این در برنامه هفتم قرار است با استقرار نظام مدیریت یکپارچه منابع آب کشور بهره‌وری مصرف آب در بخش کشاورزی ۵درصد بهبود یابد. آیا وزارت جهاد کشاورزی و نیرو به‌عنوان اصلی‌ترین وزارت‌خانه‌های درگیر با چالش آب کشاورزی برنامه‌ای برای تحقق سیاست‌های کلی برنامه هفتم جهت کنترل و مدیریت آب‌های سطحی و افزایش منابع زیرزمینی آب از طریق آبخیزداری و آبخوان‌داری و دستیابی به سایر آب‌ها و بازچرخانی آب‌های صنعتی و پساب دارند و مجلس و دولت می‌خواهند روش گذشته در مصرف آب کشاورزی را کنار بگذارند؟

افزایش ۱۴درصدی وام‌دهی بانک‌ها

گذشته‌شده‌ی ۳۰۶ درصدی را تجربه کرده است. حجم بالای تسهیلات تکلیفی بر شبکه بانکی باعث تضعیف قدرت وام‌دهی آنها شده و عملاً آزادی عمل در بازار پول برای رقابت را محدود کرده است. فشار سیاست‌های دستوری و تسهیلات تکلیفی بر بانک‌ها در حالی ادامه دارد که بانک مرکزی هم‌زمان سیاست ضدتورمی را دنبال می‌کند و به‌نظر می‌رسد انقباض پولی فشار زیادی را به بنگاه‌های اقتصادی برای تأمین سرمایه در گردش وارد خواهد کرد.

همیشه‌ری

گزارش

آوردبرداری از وضع ۱۰ساله صنعت ساختمان

کیک صنعت ساختمان نصف شد

مرور کارنامه ۱۰ساله صنعت ساختمان حاکی از این است که حجم سرمایه‌گذاری در صنعت ساختمان در دهه ۹۰معادل ۴۱.۴درصد افت کرده و تقریباً نصف شده است؛ درحالی‌که در همین دوره زمانی، میانگین خروج سرمایه از کشور به ۱۰میلیارد دلار در سال رسیده و فقط در سال ۱۴۰۰، ایرانیان ماهانه ۶۰۰عواحد مسکنونی در ترکیه خریداری کرده‌اند.

به گزارش همشهری، براساس آمارهای رسمی، حجم سرمایه‌گذاری در صنعت ساختمان (به‌قیمت ثابت سال ۱۳۹۵) ۴۴.۱درصد افت کرده و از ۲۵۶هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۰به ۱۵۰هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۰ رسیده است. با توجه به نقش این صنعت در اشتغال و رشد اقتصادی کشور و سهم بالای مسکن در سبد مصرفی خانوارهای ایرانی، این اتفاق از بسیاری جهات، مهم و هشداردهنده محسوب می‌شود و مرکز پژوهش‌های مجلس بر همین اساس، بر لزوم باید اندیشیدن تمهیداتی برای رفع این مسئله در برنامه هفتم توسعه تأکید کرده است.

تقابل صنعت ساختمان و خروج سرمایه

صنعت ساختمان از منظر اثرگذاری بر اشتغال، تولید و ایجاد پویایی و تحرک در اقتصاد ملی، ارتباط گسترده‌ای با بیش از ۱۵۰ه فعالیت اقتصادی دارد و ۱۲درصد از اشتغال کشور را به‌خود اختصاص می‌دهد. همچنین سهم این صنعت در تشکیل سرمایه ثابت ناخالصی کشور به حدود ۳۰درصد می‌رسد و به‌طور میانگین حدود ۳۰درصدی از حجم نقدینگی و مبادلات مالی و همچنین تا ۷۰درصد از سبد هزینه مصرفی خانوارها به مسکن (به‌عنوان یکی از محصولات نهایی صنعت ساختمان) اختصاص دارد. طبق اعلام بازاری پژوهشی مجلس، آمار و ارقام نیز گویای این واقعیت است که در ۳دهه اخیر همواره بین ۲۰ تا ۴درصد کل سرمایه‌گذاری‌های کشور در بخش ساختمان انجام شده و این مهم نشان‌دهنده اهمیت بسیار زیاد مسکن در رشد تولید، اشتغال و شاخص‌های اقتصادی است.

باوجود اینکه طبق این آمارها، صنعت ساختمان و مسکن اهمیت بسیار بالایی در اقتصاد ایران دارد؛ بررسی آمارهای دهه ۹۰نشان می‌دهد روند سرمایه‌گذاری واقعی در این بخش بسیار نامساعد بوده است. در حقیقت، سرمایه‌گذاری واقعی در بخش ساخت‌وساز، با خالص حساب سرمایه ایران که نمایشگر میزان خروج سرمایه از کشور است، رابطه مستقیمی دارد؛ زیرا صنعت ساختمان برای جذب سرمایه‌گذاری نیازمند ثبات اقتصادی و آرامش بازار است و بالعکس خروج سرمایه از کشور در وضعی متفاوت رخ می‌دهد. طبق آمارهای منتشرشده از سوی بانک مرکزی، میزان خروج سرمایه از ایران در دهه ۹۰به‌طور میانگین هر ساله ۱۰میلیارد دلار بوده است که بیش از پیش چالش سرمایه‌گذاری در کشور را برجسته می‌کند. در کنار این مسئله آمار سرمایه‌گذاری ایرانیان در سال ۱۴۰۰فقط در بازار مسکن ترکیه ماهانه بیش از ۶۰۰عواحد بوده است؛ آن هم در حالی که این کشور از نظر مرکز معتبر تره‌بندهندی ریسک، دارای ریسک اقتصادی سیاسی بالایی است.

نتکته قابل‌تأمل این است که باوجود فضای نامساعد بازار مسکن ترکیه برای سرمایه‌گذاری، سرمایه‌های فراری از ایران به همین بازار نامطمئن پناه می‌برند که نشانگر شرایط به‌مراتب نامساعدتر سرمایه‌گذاری در داخل است.

ساختمان، بی‌نصیب از رشد نقدینگی

آمارهای رسمی نشان می‌دهد: در دهه ۹۰، فقط در سال‌های ۱۳۹۳، ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰رشد کل سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران مثبت بوده؛ اما در همین بازه زمانی، فقط طی ۲سال رشد سرمایه‌گذاری صنعت ساختمان مثبت بوده است و میانگین نرخ رشد سالانه سرمایه‌گذاری حوزه ساختمان در این مدت ۵.۲درصد بوده است؛ درحالی‌که نقدینگی در همین بازه زمانی رشد شدیدی داشته و تا ۳۵۴هزار میلیارد تومان در ابتدای دهه ۹۰به ۴۳۲هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۰افزایش یافته است؛ اما مقدار واقعی از افزایش آن وارد بخش سرمایه‌گذاری در ساختمان نشده است. در همین بازه زمانی، شوک‌های ارزی و تورمی باعث بی‌ثباتی در بازار مسکن شده و در سایه رشد ۲۲برابری قیمت ارز، میانگین قیمت مسکن نیز با رشد ۱۷برابری در دهه ۹۰مواجه شده است. در این میان سازندگان بخش خصوصی امکان و فرصت جبران را در میان رشد سریع قیمت‌ها پیدا نکردند و به‌مرور تحت‌تأثیر این مسئله از بازار رانده شده‌اند که نتیجه آن در افول سرمایه‌گذاری‌های صنعت ساختمان، مشهود است.

چالش‌ها و مسائل سرمایه‌گذاری در بخش مسکن

وجود دوره‌های رونق کوتاهمدت و رکود بلندمدت و چرخه‌های قیمتی در قالب ادوار تجاری و شوک‌های حقیقی و واقعی، بازار دارایی‌ها را متأثر می‌کنند و شوک‌های پولی، حجم نقدینگی همراه با سیاست‌های دولت در حوزه پولی و استحکام بازارهای پولی و مالی و میزان ثبات آنها به شکل چشمگیری بر بازار دارایی‌ها اثر دارند. البته در تحلیل بازار دارایی‌ها، تأمین مالی و تقویت تقاضا از منظر پوشش هزینه‌های خرید اهمیت ویژه‌ای دارد؛ چراکه در شرایط وجود حباب قیمتی ارزش اسمی مسکن با ارزش‌های نبنادین آن فاصله می‌گیرد. در چنین شرایطی بازار قادر نیست منابع پس‌اندازی افراد را به سمت بهترین نوع سرمایه‌گذاری هدایت کند. در نتیجه حباب ایجاد شده به‌دلیل سیاست‌های اجرائی دولت‌ها، وجود عوامل برون‌زا، شوک‌های پیش‌بینی نشده، ناپایداری در بازارهای مالی و پولی، بازدهی متفاوت بازارها، ساختار اقتصاد و شدت و ضعف تقاضاهای منطقه‌ای و ضعف قوانین و مقررات در کنترل فعالیت‌های سوداگرانه هرز می‌کند و سفته‌بازی موجب تسریع در مبادلات مسکن در دوره‌های زمانی کوتاهمدت به‌منظور افزایش سودهای آنی و کوتاهمدت می‌شود.

بازی برد–برد با کمک به مسکن

با توجه به رابطه دوطرفه سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی و به‌تبع آن تأثیر مستقیم افزایش و کاهش هر یک بر دیگری، توجه به سرمایه‌گذاری در بخش مسکن سبب افزایش تولید ناخالص داخلی (GDP) و رشد و این افزایش دوباره از طریق افزایش درآمد، در مقابل افزایش GDP نیز سبب افزایش در آمد سرنانه شده ۲ شاخص اصلی دست‌رسی به مسکن و دوره انتظار خرید مسکن را تعدیل خواهد کرد. با توجه به این نکات، باید شرایط سرمایه‌گذاری در بخش ساختمان هر چه بیشتر تسهیل شود.